

at de have foreslaaet Nedsættelsen af et Udvalg, som kunde tage Sagen under Overveelse og afgive Betænkning; det er muligt, at det vil gaae med dette Udvalg som med de tidlige, men jeg seer dog ikke nogen Grund til at ansee det for en fuldkommen Umulighed, at der skulde kunne komme Noget ud af denne Sag; det er dog virkelig saa, at der paa forskjellige Steder i Landet er Stemmning for en Forandring. — Med Hensyn til en Yttring af Rigsdagsmanden for Thisted Amts 2den Valgkreds (Vicht) skal jeg tillade mig at rette hans Opfattelse af mit Foredrag, hvis han har forstaaet mig saaledes, som om jeg havde villet sige, at Præsternes Indberetninger ikke vare paalidelige, og at de fatte Taxten for høi (Vicht: Det har jeg ikke sagt); Yttringen kan dog maaskee opfattes saaledes og ialtsalb har jeg forstaaet den paa denne Maade. Det, jeg har sagt, er, at der paa forskjellige Steder i Landet har viist sig Utilfredshed med den Maade, hvorpaa Kapitelstarten fattes; det er denne almindelige Yttring, jeg har fremfat, og som jeg ikke finder Anledning til at tage tilbage.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg anseer ikke denne Sag for egentlig at henhøre under det mig betroede Ministerium, saa at det kun er som Medlem af Folkethinget, at jeg tillader mig at tage Ordet. Som allerede flere ærede Talere have bemærket, vedrører denne Sag meget bethdelige Formuesgjenstande, i den geistlige Vønningslov, som foreligger til Behandling her i Thinget, er der under Bilag 2 oplyst, hvor store Tiendebeløb for de geistlige Embeders Vedkommende der indbetales efter Kapitelstart i Kongeriget. Man vil deraf see, at det omtrent er 2,500 Tdr. Hvede; 26,000 Tdr. Rug; 101,000 Tdr. Byg; 26,000 Tdr. Havre; 260 Tdr. Erter; og desuden nogen Boghvede og Boghvedegrøn; altsaa over 150,000 Tdr. Sæd. Dette er imidlertid blot Præstetienderne; foruden dem hdes, som bekjendt, ogsaa Kongetiende og Kirketiende, ikke at tale om de forskjellige Beneficiarer, der findes hist og her, og naar man nu vil ansætte Konge- og Kirketienden til samme Beløb som Præstetienden, saa vil man komme til, at den samtlige Tiende repræsenteres aarlig ved omtrent 450,000 Tdr.

Sæd; dertil kommer endnu Værdien af Arvefæsteafgifter, Landgilber, forskjellige jordbrøttige Afgifter o. s. v. Man maa derfor være noget betænkkelig ved at røre ved denne Gjenstand, og jeg deler ganske de i den Henseende fremfattede Betænkneligheder. Hvad nu § 1 i Lovforslaget angaaer, da kan jeg ikke mistjende Betydningen af den Erindring, som er bleven gjort af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. N. Hansen), at lidt efter lidt ville de juridiske Embedsmænd faae en noget forskjellig Stilling til Kapiteltaxten, efterhaanden nemlig som de faae den Interesse, mine Herrer, som Erfaringen viser uvilkaarlig indvirker paa Menneskenes Opfattelse af slige Forhold; saaledes er nu engang den menneskelige Natur; dette nægter jeg ikke er en meget vægtig Grund. Men naar man vil gjøre en Forandring i det nu Bestaaende, saa maa jeg tilstaae, at det som en æret Rigsdagsmand ligeoverfor (S. Schøler) har udtalt, tiltaler mig, nemlig, at det vilde være uanselig, om Markedspriserne i Kjøbstæderne kunne lægges til Grund for Nedsættelsen, naar det kunde skee paa en tilstrækkelig paalidelig Maade, saa at Angivelserne støttede sig paa uomtvistelige Kjendsgjerninger; thi kjøndt jeg naturligtvis nødig faae Kapiteltaxten sat under dens virkelige Værdi, saa vilde det dog som Kultusminister i høi Grad interessere mig at kunne fritage Geistligheden for Andeel i Kapitelstartens Ansættelse, naar denne kunde skee andetseds paa en tilbørlig betryggende Maade. Jeg er enig med de ærede Herrer, som mene, at det ikke gaaer an i den Henseende at indføre en bestemt Vægt, som det ogsaa vilde være vanskeligt at bestemme, navnlig med Hensyn til Byg; der maatte da være to forskjellige Kapitelstarte, idet en Masse Kontrakter lyde paa Byg i Almindelighed, uden at nævne, om det skal være toradet eller serradet; en Bestemmelse om, at man skulde tage Hensyn til, hvad der dyrkes paa Egnen, vilde frembyde Vanskeligheder, idet man jo har Exempler paa, at en Mand den ene Gang dyrker toradet Byg og en anden Gang serradet. — Foraauidt der er ytret, at man skulde sætte Kapitelstarten amtsviis istedetfor stiftsviis, er det allerede bemærket af den ærede Forslags-